Вступ до ДРУГОГО ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ІВАНА

Чи було це Послання адресоване конкретній християнці та її родині, чи місцевій громаді християн, не обов'язково вирішувати напевно (вірші 1, 13). Автором Послання був апостол Іван, який, імовірно, написав його з Ефеса.

Зміст

Вірші 1–3	Привітання
Вірш 4	Тема
Вірші 5–11	Настанови та застереження
Вірші 12–13	Заключні зауваження

Головна тема

Основна мета Другого послання апостола Івана – закликати християн залишатися вірними Божим заповідям. Іван використовує кілька паралельних виразів, щоб підкреслити цю головну думку: «ходити в істині», «любити один одного», «жити за Його заповідями», «перебувати у вченні Христа» та «приймати це вчення». Послання заохочує християн залишатися вірними Божим словам у своїх взаєминах один з одним і опиратися спокусі тих, хто не дотримується цих слів. Особливе застереження дано християнам щодо тих, хто заперечує втілення Христа.

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ 3

ДРУГЕ ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ІВАНА

3 аУ NU-тексті та М-тексті – *нами*.

[вірш 7] *Дивіться коментарі до 1 Івана 2:18 та Спеціальний розділ на стор. 15 коментарів до Об'явлення.*

[Вірші 7, 10–11] Дехто може запитати, якщо християни повинні ставитися до всіх із добротою і любов'ю, чому 2 Івана 10–11 навчає: «Коли хто приходить до вас, але не приносить цього вчення (Христа, вірш 9), **не приймайте його в дім і не вітайте його**. Адже хто його вітає, той стає співучасником його злих вчинків». Також чому Павло наказував Тимофію уникати «пустих балачок» (2 Тимофія 2:16; 1 Тимофія 6:20–21)? Чи мають християни уникати тих, з ким вони не згодні, і навіть не вітати їх і не впускати в дім?

По-перше, Святе Письмо дійсно неодноразово закликає християн любити всіх – сім'ю, друзів, християн і навіть ворогів (Матвія 5:43–48; 22:36–40; Римлян 12:9–21). Ми не повинні платити «злом за зло» (Римлян 12:17), а натомість прагнути бути «добрими один до одного, милосердними, прощаючи одне одному, як і Бог через Христа вам простив» (Ефесян 4:32). Але християнська доброта й любов не суперечать таким речам, як, наприклад, покарання порушників правил. Батько, який любить свого сина і навіть готовий померти за нього, негайно застосовує до нього дисциплінарні міри за непокірну поведінку (Приповісті 13:24; Ефесян 6:4). Директор школи може щиро любити всіх учнів, які перебувають під його опікою, й піклуватися про них, але іноді він може бути змушений виключити неслухняну дитину зі школи принаймні з двох причин: щоб сотні інших учнів, які хочуть отримати освіту, змогли робити це безпечно та успішно, і в надії, що такі радикальні заходи допоможуть неслухняній дитині усвідомити свої дії, поки не стало надто пізно (і поки вона не зробила чогось набагато гіршого у підлітковому чи дорослому віці). Незнайомий з ситуацією спостерігач, який бачить, як батько дисциплінує свого сина або директор школи застосовує покарання до учня, може спершу осуджувати цих дорослих і дивуватися, як вони можуть називати себе християнами. Однак більш обізнаний спостерігач, логічно і швидко оцінивши ситуацію, легко побачить послідовність у люблячих виховних діях.

У своєму Другому посланні апостол Іван висловлює стурбованість вічною долею християн, застерігаючи їх від обманщиків і лжевчителів. Ці лжевчителі (відомі як гностики) стверджували, що Христос не міг бути втіленим, бо тіло є гріховним за своєю природою. А оскільки тіло є нібито невиправно гріховним, то гностики навчали християн не чинити опір тілесним спокусам. «Просто робіть те, що приносить вам задоволення», і знайте, що такі гріховні вчинки стосуються лише фізичної сфери, а не духовної. Вони вважали, що душа могла залишатися чистою, навіть якщо сама людина брала участь у беззаконні.

Апостол Іван неодноразово засуджував основні положення вчення деяких гностиків, які заплутували й вводили в оману християн першого століття. Хибні доктрини становили реальну й безпосередню небезпеку для ранньої Церкви, так само як і сьогодні. Християни мали (і мають) бути «на сторожі», тому що «деякі відпали від віри» – пустослови та вчителі «суперечливих тверджень», що проповідують «лжезнання» (1 Тимофія 6:20–21; 2 Тимофія 2:15–26). Заперечення фізичного життя, смерті, поховання і тілесного воскресіння Христа було єрессю, і тому Іван і інші застерігали ранню Церкву від такого обману. Більше того, стверджувати, що «всяка неправда то не гріх», означало прямо суперечити закону Христа. Насправді «учинки тіла очевидні», і «хто таке робить, Божого Царства не успадкує» (Галатів 5:19–21). Іван писав: «хто не чинить праведності, той не від Бога», бо «всяка неправда то гріх» (1 Івана 3:10; 5:17, переклад І. Огієнка).

Християнам заповідано припиняти спілкування (з любов'ю, вірою та скорботою) з християнами, які противляться вченню Христа (1 Коринтян 5:1–13; 2 Солунян 3:6–15). Такі дії християн і церковних громад обумовлені принаймні двома причинами: (1) бажанням уберегти

Церкву та християнські родини, які її складають, від духовної шкоди через поводження невірних, і (2) надією, що дитина Божа, яка відійшла від віри, усвідомить свої гріхи, покається й повернеться до Божої родини.

Так само, у 2 Івана 10–11, апостол Господа наставляє гостинних християн усвідомлювати серйозність вітання та прийому у себе вчителів-обманщиків. (Примітка: «привітанням було слово *хайро*, що буквально означає "будьте благословенні" або "з Богом". Це вітання було не просто формальністю; воно також передбачало схвалення справи або дій того, кого вітали, і побажання успіху в його зусиллях»[1]). Апостол Іван хотів, щоб Церква зрозуміла всю серйозність загрози, яку ці небезпечні лжевчителі становили для дорогоцінної нареченої Христа. Доктринальні відхилення – це не жарти, особливо коли вони стосуються основи Церкви (життя Христа, 2 Івана 7) і заперечення гріха (саме того, що призводить до вічної смерті для нерозкаяних, Римлян 6:23; Луки 13:3, 5). Відмова від прийому й побажання успіху лжевчителям значно зменшить їхній вплив. З часом вони можуть (або будуть змушені) припинити поширювати свої оманливі вчення через брак можливостей, підтримки й заохочення. Саме на такий результат, вкупі зі щирим каяттям, і повинні сподіватися християни і молитися за це.

Будь-хто, хто може побачити розумну й люблячу послідовність у тому, як батьки навчають своїх дітей «бути добрими до всіх», але водночас застерігають їх «не слухати цих небезпечних людей» (показуючи їм фото відомих злочинців), повинен зрозуміти послідовність Божого послання щодо християнської любові й гостинності, а також реакції християн на лжевчителів, які розповсюджують єресі. Діти, які уникають небезпечних злочинців, захищають свою невинність, а також убезпечують себе та свої сім'ї від хвилин (або цілого життя) скорботи. Більше того, уникнення небезпечних незнайомців не дає їм можливості продовжувати свої гріховні дії. Таким чином, коли діти слухняно уникають їх, це може допомогти навіть самим грішникам найкращим чином – якщо вони усвідомлять свій духовний стан.

Насправді, християни виконують закон Христа, «роблячи добро всім» (Галатів 6:2, 10), навіть якщо вони виявляють і відмовляються приймати у себе й спілкуватися з фальшивими вчителями. Ми «робимо добро тим, які рідні у вірі», допомагаючи зберігати чистоту Церкви і не піддаватися духовній «гангрені» вчителів, які сіють оману (2 Тимофія 2:17–18). Дозволяти помилкам поширюватися означало б «радіти з несправедливості», що не є проявом любові (1 Коринтян 13:6). Крім того, самих лжевчителів не було б заохочено продовжувати шлях обману. Навпаки, християни сподіваються й моляться, щоб лжевчителі усвідомили свої помилки й покаялися перед Господом (Луки 2:47; Івана 7:46), перш ніж Він повернеться й судитиме їх за їхні доктринальні омани (2 Петра 2).

Один дослідник Біблії зробив доречне зауваження, яке повинні враховувати як християни, так і критики 2 Івана 10–11: «Іван не забороняє тут проявляти гостинність до чужинців або, якщо вже на те пішло, до лжевчителів, якщо при цьому не заохочується та не виконується лжевчення. Якби ми побачили, що якійсь відомий прихильник лжевчення страждає, нашим обов'язком було б послужити його потребам, якщо, роблячи це, ми не заохочували б і не сприяли б поширенню ним фальшивої доктрини… **Заборонено** надавати таким вчителям можливість навчати їхніх доктрин, підтримувати з ними спілкування, коли це втягує нас у небезпеку прийняття їхніх доктрин… Перевірка полягає в тому, чи стане хтось (спів)учасником задуманої дії? Якщо так, то наш обов'язок зрозумілий: ми не повинні ані приймати їх, ані вітати; якщо ні, то викладений тут принцип не застосовується»[2].

9 аУ NU-тексті – *хто все одно.*

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ

1. Guy Woods (1979), *New Testament Epistles of Peter, John, and Jude* (Nashville, TN: Gospel Advocate), стор. 349.
2. Там само, стор. 349-350.